

HIREK A SZOVJETUNIÓBÓL

A szovjet televízió fejlődése

A Szovjetunióban hatalmas fejlődésnek indult a televízió. Moszkvában, Leningrádban, Kijevben és a városok környékén naponta sok ezer ember élvezi a televíziós központok adását.

A szovjet ipar az idén két és fél-szer annyi televíziós vevőkészülék gyárt, mint tavaly, jövőre pedig 1952-höz viszonyítva hatszorosára emelkedik a vevőkészülékek száma.

Állandóan tökéletesítik a televíziós vevőkészülékek szerkezetét. A közeljövőben megkezdik néhány nemrég kipróbált új típusú televíziós készülék tömeggyártását. Az új készülékeknek, így az „Avan-gard”-nak és a „Szever”-nek jóval nagyobb a képsíkja, mint az eddigi gyártottaké. Kísérletek folynak az első háromszor négy méteres televíziós képsík megszerkesztésére. Ha a kísérletek sikerülnek, lehetővé válik a televíziós adások kollektív megtekintése.

A televíziós adás problémájával foglalkozó mérnökök, tudósok állandóan új megoldások után kutat-

nak. Jelenleg a televíziós adás sugárának kiszélesítésén dolgoznak. Az adás sugara most 50–60 kilométer. A közvetítő mellékállomások lehetővé teszik a televíziós adók központ körzetének kiszélesítését. A közvetítő állomások beiktatásával lehetővé válik, hogy a távoli kolhozokban, szovhozokban és gépállomásokon is vehessék a televíziós adásokat.

A közeljövőben széles körben elterjesztik az ultra-rövidhullámú rádióadást. Néhány új típusú televíziós vevőkészülék rádiókészülékkel kapcsolnak össze. Az új „Szever” típusú televíziós vevőkészülék tulajdonosa például veheti készülékével a televíziós adást és az ultra-rövidhullámú rádióműsort is.

A szovjet szakemberek sikeresen fejlesztik a televíziót. Már megszerkesztették az első, színes adásra és vételre alkalmas televíziós készüléket. Ha a kísérletek során a készülék beváltja a hozzáfűzött reményeket, úgy a Szovjetunióban megvalósul a színes televíziós vétel,

Ránézve is nagyon szép s tíz kilométerig lehet rajta mérni. Ha akarjuk, átalakíthatjuk gyermek-mérleggá. A kormányprogramm a közszükségleti cikkek fokozottabb gyártására készítette a Szegedi Fémipari Vállalat vezetőit és egyes dolgozóit. Sokat gondolkodtak azon: mi az, ami nagyon kell s nem lehet kapni, de ők elő tudják állítani. Szó esett akkor — még október elején —, hogy merőkanalat, más egyéb apróbb közszükségleti cikkeket készítenek, de hát elvetették — mást akartak.

Most már nem mondanák meg, kitől ered a legelső szó, hogy „háztartási mérleget” gyártsanak, a lényeg az, hogy az ötletet a minisztériumban is helyeselték, külön-külön pedig a városi és a megyei tanács ipari osztályánál.

— Nagyszerű! Oldjátok meg, jutalmat is kaptok.

Volt egy minta mérlegük — már évekkel ezelőtt készítették Németországban. Budapesten a Báthory-utcaiban egy üzletben bukkantak rá — s annak alapján kezdtek tervezgetni egy

szébbet, jobbat, olcsóbb kiviteiben,

és ami a legfontosabb: úgy, hogy minél több részét hulladékanyagból készíthessék.

— Képesek vagyunk mi erre? — kérdezte Kovács János elvtárs, a vállalat vezetője, amikor a műszakiak összeültek a mintamérleg körül.

— Ezt is emberek készítették — jegyezte meg Fogas János elvtárs, műszaki vezető.

— Megoldjuk, készítenék mi ennél szébbet — így szólt Heraszika János gyártásvezető erős önbizalommal és mágnusos hangon, amikor a gyártásvezető és a miniszteriummal és másnap már hozzá is kezdett a gyártáshoz szükséges szerzők tervezéséhez.

Ötvennégy különböző számszámra volt szükség és bizony komoly munkát rótt a készítésre Heraszika elvtársra és a számszámok készítőire: Rézhegyi Lajos, Bödö István, Szabó László és Vajda István számszámalkotókra. A munka így folyt: Heraszika elvtárs, ahogy elkészült az első rajzzal, már vitte is Rézhegyiéknek — ő a brigádvezető —, akik már hozzá is kezdtek a számszámok megmunkálásához és így tovább. A számszámok készítése során, amikor az első próbát meg tették, illetve az egyik kipróbált lemezt domborították (az eredmény volt és réteges), kirepedt — szóval

újból kellett kezdeni.

Ezernyi apró akadály merült fel munka közben, de az emberek nem törődtek az akadályokkal, hanem újból kezdték a munkát erős akaráttal. Olyan emberek a háztartási

mérlegkészítők, mint amilyen nagyon sok van hazánkban: becsületesek, szorgalmasak és a kormány programját meg akarják valósítani. Heraszika kicsit kövér, zömök, egészen fiatal ember, ötletes, leleményes és súlyos testé ellenére gyorsmozgású. Rézhegyi magas, sovány, szemüveges és komoly. Egyszerű munka a keze alatt és ezernyi ötlettel van tele. Szabó László alacsony, erős termetű, valamikor sokat sportolt és legtöbbször jókedvű. Vajda bácsi a legidősebb a brigádban, ősz, szürkés haja a homlokán lóg, kicsit rövidlátó, de azt mondják rá, hogy három fiattall versenyezhet. Igaz, van egy hibája — ha bár a műhelyben ezt még senki nem mutatta — szeret inni, különösen, ha prémiumot kap kiváló munkájáért. Tehát egyszerű munkásoknak munkálkodnak azon, hogy egy értékes, fontos közszükségleti cikket gyártsanak, mert úgy érzik, hogy ezt a kormányprogram elősegítéséért, —

maguknak teszik.

Elkészültek az első mérlegek — 1100 munkaórát fordítottak a kísérletezésekre. Vállalták a rizikót — ha esetleg nem sikerül —, de megérték. Húszezer forint beruházást kaptak rá. A mintapéldányokat ki-
zománcoztatták, ráfűjték, hogy: „Sz. F. V.”, a közepére fehér színű mérleget festettek és a mult hét keddjén felvitték a minisztériumba. Sorba járt az új mérleg az osztályokon, egészen a miniszterhelyet-tesig.

— Ez nagyon kellemes meglepetés elvtársak — dicsérték munkájukat.

Kiderült, hogy sokkal szébb és olcsóbb a legutóbbi forgalomba-lévő háztartási mérlegnél.

— Hetven százaléka hulladékanyagból van — magyarázta Heraszika elvtárs a minisztériumban. — De a tálcá, a súlyok, illetve a súlyszál méretanyagból van. Szóval hivatalos kiutalás kellene rá. Azt sem tudjuk, hány ezerrel kezdjük a sorozat gyártását...

Már írták is a méteranyagra való kiutalást! — és hater ezer darab háztartási mérleg készítésére kaptak megrendelést, amelyeket csak Csongrád megyében hoznak forga-

lomba. — Úgy akarták, hogy ha már példát mutatnak a háztartási cikkek készítésének kezdeményezésében Csongrád megyében, akkor

az itt lakó dolgozók

kapják első készítményeiket. Persze, ezidő alatt nemcsak a háztartási mérleget készítették a Vas- és Fémipari Vállalatnál, hanem még sok mindent. Például egyszerű filléres dolgot: fűrészel hajtógatót. 15 ezer darabot készítenek belőle ebben a hónapban, s ahogy ők mondják: nem kell a fűrészeknek reszelővel hajlítani a fűrészt élét, ezzel az egyszerű szerkezettel pillanatok alatt elvégeztetik ezt a munkát. Azonkívül húsdaráló késeket és felszorító tárcsát (a húsdarálóra) akarnak készíteni, sőt, ha lehet, teljes komplett húsdaráló is. A Lemezgyárnak csavarokat, különböző tengelyeket készítenek, azonkívül ágyakat különböző vállalatok részére, olyan hulladékokból, amelyet évek óta nem használtak fel. Mindez azért sikerült, mert a Fémipari Vállalat dolgozói maguknak érzik a kormányprogramot, és amennyire tehetőségük, ötletük s a körülmények engedik, mindent megtesznek annak sikeréért.

És nemcsak ők adják munkájukat — munkájukért ők is kapnak. Amikor elkészült az új háztartási mérleg, ezekben a napokban adták át az újjáalakított, festett,

szép, tiszta öltözt

a dolgozóknak. Amikor a munkásszorgony beléptek az új öltözőbe, ahol szép ruhásszekrények, tisztaság fogadta őket, örömmükben Hajdu Dezsőnek a „tisztaságfelelőst” ösztönözték. Hasonlóképpen befőzéshez közeledik a férfiaknál is az új öltöző átalakítása, csempézett mosdókaptak és mindenütt folyik majd a melegvíz, a most felszerelt kazánon keresztül.

Szerdán pedig megkapták a rég várt munkaruhákat, kötöket, flottir törülközőket — egyszerűen a kormányprogram egyszerű célkitűzései bontakoznak ki a Fémipari Vállalat munkatermeiben, a dolgozók kétféle munkája és a dolgozókról való gondoskodás nyomán.

Markovits Tibor

Teljesítse minden dolgozó paraszt

híztortés beadását

Az idén kukoricából is bőséges termés volt. A dolgozó parasztok minden különösebb nehézség nélkül tudtak sertést hizlalni, saját szükségletükre, a beadásra, aztán a szabadpiacra is. A kormány azzal is elősegítette a hizlálást, hogy tíz százalékkal mérsékelte a kukoricabeadási kötelezettséget. De könnyebb a dolgozó parasztok számára az ezévi begyűjtési rendeletnek az a része is, amely kimondja, hogy

a 14 holdon aluli termelők önkéntesen társulhatnak a sertés, vagy marha beadására.

A most megjelent rendelet az új begyűjtési rendszerről az állatbeadás terén is további jelentős kedvezményeket biztosít a termelő-szövetkezeteknek és az egyéniileg dolgozó parasztoknak. A termelő-szövetkezetek sertés- és marhabeadási kötelezettségét 30 százalékkal mérsékelte. Az egyéniileg dolgozó parasztok a következő év január 1-től — az új begyűjtési rendszer szerint — a sertés- és marhabeadásánál 25–30 százalékos kedvezményt kapnak.

Erdeke tehát minden dolgozó parasztnak, hogy a következő évet adósságmentesen kezdje s mielőbb eleget tegyen ezévi híztortés beadásának.

Az eltelt egy hét során a szegedi egyéni gazdák 57 híztortést vittek a begyűjtőhelyre. A kezdeti zűrzavarok, amelyek egyrészt az ellenség hazug híreszteléseit követően, másrészt a rendeletek félreértéséből adódtak — jórészt megszűntek és számos késlekedő becsülettel teljesíti sertésbeadását. Többszáz azoknak a dolgozó parasztoknak a száma, akik mindenből rendezték beadásukat.

A híztortésbeadás tervének teljesítéséért folyó harc során számosan tünnek ki a dolgozó parasztok közül olyanok, akik elismerésemélt, szép példáját adták a hazaszeretnek s annak: nemcsak szavakkal, hanem tettekkel viszik előre a kormányprogram végrehajtását. Ezek közül való Zöldi Mihály mihályteleki hatholdas dolgozó paraszt, aki 145 kilósra hizlalta ki sertését és határidőre beadta. Természetesen négy társat is kapott maga mellé és így ötven teljesített sertésbeadásukat. Bajta

kívül számosan vannak még, akik örömmel újságolják a tanácsnál: „beadásunknak mindenből eleget tettünk”. Nagy Mihály, Pálfi u. 47. szám alatti 13 holdas középparaszt 150 kilós sertést hizlalt beadásra és adott be. A kapásnövények beadásából hátralékban maradt és most külön terményhátraléka rendezéséért egy másik 150 kilós híztortást adott be önként — nem tartozik már államának. Sefelin Lajos, Tolbucsin-sugarút 80. szám alatti 10holdas dolgozó paraszt három társával egy 185 kilós híztortést adott be. Sefelin különben jól segíti a beadási terv teljesítését és felvilágosító munkát végez parasztársai között. Ezért ő is elismerést érdemel.

Régebben a kis földterülettel rendelkezők kicsit idegenkedtek a sertésbeadástól, de most már ők is — néhány kivétellel — meglátták,

ha többen társulnak, akkor minden nehézség nélkül tudják teljesíteni a beadást.

Nagymihály János, Petőfi-telepi lakos is például teljesítette a beadást úgy, hogy társult. Dobó József, Fűzes-utca 5. szám alatti dolgozó parasztnak mindössze egy hold 1200 négyzetgölgő földje van. Neki 17 kiló híztortés a beadása. Dobó mégis egy 145 kilós híztortést adott be, de úgy, hogy négy társat szerzett maga mellé, akik persze megfizették neki a becsületes árat. Természetesen a beadási többletsúlyért lényegesen több pénzt kapnak a dolgozó parasztok. Akadnak azonban késlekedők, akik húzzák, halasztják sertésbeadási kötelezettségük teljesítését.

Ezek a halogató dolgozó parasztok is teremtsenek rendet beadásuknál, mert tudni kell, — mint már mondtuk — a hátralékot nem engedik el.

Teljesítse minden dolgozó paraszt híztortés beadását, segítse így is szövetéséget, az ipari munkások hússal, zsírral való ellátását. A munkások hőiesen tevékenykednek azért, hogy több és olcsóbb iparcikk jusson el a dolgozó parasztokhoz. S a dolgozó parasztok adjanak úgy is választ a számukra jelentős könnybbségeket jelentő új begyűjtési rendelethez, hogy kivétel nélkül teljesítik ezévi híztortés beadásukat.

A Szovjetunióban elkészült a tengeri térkép II. kötete

A napokban jelent meg a Szovjetunióban kiadott tengeri térkép II. kötete.

A komplex fizikai-földrajzi térkép újdonság a világ tudományos életében. Ezt a hatalmas művet csupán sok tudományos intézmény, kiváló tudósok szoros együttműködése hozhatta létre.

A térkép első része a „Legfontosabb tengeri hajóutak és földrajzi felfedezések” címen azokat a legfontosabb hajóutakat és földrajzi felfedezéseket tartalmazza, ame-

lyek orosz és kiváló külföldi tengerészek nevéhez fűződnek.

A második (Tengertan) és harmadik (Éghajlat) részt a világóceán és a föld éghajlati viszonyainak tanulmányozása során elért legújabb eredmények általánosított anyagát tartalmazza. Az „Éghajlat” című rész az egész földgömb felületének jellemző éghajlati sajátosságait ismerteti.

A térkép negyedik része a földmágnesség, térképészet és csillagászat legjellemzőbb adatait tartalmazza.

A Szovjetunió dolgozóinak téli üdülése

Télen a Szovjetunió szanatóriumai, üdülőiben és turista-központjaiban, éppen úgy, mint nyáron, sokszáz ezer dolgozó tölti szabadságát. Most az északi tájakat hó borítja, északon dihang a jeges szél, de Szocsiban enyhe tavaszi idő van, ragyogóan süt a nap. A várost, a híres gyógyhelyet a délszaki növények buja zöldje borítja. A szovjet emberek ezrei, akik ide jöttek üdülni, élvezik a kellemes időt és az orvosok felügyelete alatt klimatikus gyógykezelésben részesülnek. Szocsi szanatóriumaiiban és üdülőiben decemberben több, mint tízezer — jóval többben, mint 1952-ben — töltik szabadságukat.

Megkezdődött a téli üdülés Ukrajna üdülőiben is. Sok üdült ki-

bővítettek, berendezésüket kiegészítették. Idén először állították be őket egész évi vendéglátó forgalomra. Most Ukrajna üdülőhelyein a mezőgazdasági év végén sokszáz paraszt pihen. Elénk a forgalom Észtország legkiválóbb gyógyhelyein is. Sok új szakszervezeti üdülőt építettek itt. A Közép-Uralban, a Csuszova-folyó partján fekszik az Országos Központi Szövetkezeti Tanács turista-központja. A házakat itt a sziklákra építették, köröskörül fenyőerdők. A turista-központokban Moszkva, Szaratov, Ivanovo és az ország más városainak munkásai és alkalmazottai töltik szabadságukat. A turista-csoportok már megkezdtek az edzést, egyesek már meg is mászták a csúcsokat.

Az aspirantúra: segítő kéz

Látogatás a Mikrobiológiai Intézetben

Nem véletlen dolog, hogy a velem egyidősek gyermekkorukban ha tudást akartak elképzelni, visszalapoztak emlékeztük könyvében egészen a meséig, ahol a tudós, a bűvös-bájos tudományos ember, öszfűrtű fejjel, hajlott háttal állott csillagokkal ki-varrt fekete talárjában csodálatos edényei között. Akaratlanul is megmaradt bennem a kép, s később valahogy bizonyossággá is szűrődött: a tudós, a kutató ember nem lehet fiatal.

Higgadt kell, hogy legyen, s az alapos tudásnál jóval nagyobb tudomány, tapasztalás felett korlátlan úr. Sokáig így is hittem. De lassan a tények szétzúzták bennem ezt az elképzelést; néhány nappal ezelőtt ismertem meg egy fiatal tudóst, Alföldi Lajos aspiránst, a Mikrobiológiai Intézet kutatóját.

Óriási fehér hűtőszekrények, centrifugák, nyitott ajtajú laboratóriumok előtt vezettek hozzá.

— Nem látta Alföldi elvtársat? — kérdi kisérom egy szembejövő fehérköpenyes diaktól. — Nincs a laboratóriumban?

— Ott nincs. De talán itt, — és szélesre tár oltam egy ajtót.

Hirtelen kisdáknak érzem magam, hiszen

szabályos tanári szobába lépek be. A hivatalosság elvtárs barátságosan beköszön, majd felém fordul:

— Itt van Alföldi elvtárs.

Egy egészen fiatal emberrel állok szemben. Talán most készül az érettségire, vagy mondjuk elsőéves orvosnövendék lehet. Szaladgálnak fejében a gondolatok, amíg a magas barna fiatalember levéte a kezében lévő szaklapot, előrébb lép és be nem mutatkozik.

Nagy zavaromban — mert hiszen öreg bácsi-nak gondoltam Alföldi elvtársat, s most, hogy nem úgy lett, ahogyan vártam — nehezen oldódok a nyelvem. De amikor elmondom, hogyan képzeltem el eddig a tudomány embereit, Alföldi elvtárs tiszta szívből nevet; a hangulat felenged.

— Még orvostanhallgató voltam, szigorító orvos, — meséli Alföldi Lajos — amikor aspirantúrára jelentkeztem. Három év előtt meglehetősen kevesen voltak, hogy államunk az aspirantúrával biztosítani akarja orvosok, fizikusok, bölcsészek, matematikusok, egyszerűen minden tudományos ág fiatal képviselője szá-

mára a továbbfejlődést. Igazán nagy szó ez — régen nem mindenki juthatott ehhez a lehetőséghez —, hogy három éven keresztül dolgozhat különböző intézetek jól felszerelt laboratóriumaiiban, a kutatáshoz szükséges minden anyagi támogatás biztosítása, sőt magas ösztöndíj mellett.

— Alföldi elvtárs mennyi ösztöndíjat kap?

— 1800 forintot és ezen felül még évente 500 forintot külön, szak-könyvekre. Már egész szép kis könyvtáram van.

— És mi volt az első problémakör, amivel elszóiban foglalkozott?

A válasz meglepően lelkes; így csak az az ember tud beszélni, aki nagyon szereti a munkáját.

— A B 12-es vitamin előállításán dolgoztunk — mondja —, amit májból kapunk. Ez a gyógyszer a vészes vérszegénységet gyógyítja, jelenleg gyógyszeráraink már gyártják hazai használatra és exportra egyaránt. Most meg a di-szertációm, amit február végéig kell beadnom, a bakteriofágokról írom. A fágok a baktériumok megsejtését okozzák. Mondhatnám, hogy a betegség okozó baktériumok betegségek okozói.

Kérdésemre, hogy ha elnyerte a kandidátusi címet, hova szándékozik menni, nevetve válaszol:

— Nős ember vagyok. De meg különben is a szívemhez nőtt a kutató intézet. Itt akarok maradni Szegeden az aspirantúra után is. Terveim? Dolgozni akarok és megértenni sok fiatal orvostársammal, hogy az aspirantúra: segítő kéz. S ha már a nép állama minden anyagi feltételt biztosít, sőt neves professzorok mellé helyezte a tudomány-szomszagos fiatalokat, a nép elvárhat annyi, hogy legjobb fiait elnyerjék a kandidátusi címet. Ugye igaz?

Az idő közben eljárt. A beszélgetés közben kétszer is benyitott egy türelmetlen arcú fehérköpenyes diák. Amikor búcsúzásra került a sor, még nevetve biztatott, hogy menjek el a matematikus Fodor Gézához, meg a fizikus Kecskeméti Istvánhoz, ők is sok szépet tudnának mondani munkájukról.

A barátságos kézfogás után hazafelé menet azon tűnődtem, hogy népünk gazdagságát nemcsak új üzemek és földjeink hirdetik, mérhetetlen gazdagság a kiművelt emberek is. És egyre növekszik ez a gazdagságunk is.

László Ibolya